

F18- Kamraten

Nr 35
Juni 2007

Tidning för F18 kamratförening med medlemmar ur
Kungl Södertörns Flygflottilj/Flygvapnets Södertörnsskolor

Foto Botkyrka flygklubb

Tullinge flygfält från ovan

Till vänster om bankorset skimtar flygledartornet. Uppe i högerkant syns *Ryssgipen* och till höger om bankorset ser vi taxibanan, *Lidaspåret*, till bana 06. Till vänster i bild ser vi en taxibana som går in i skogen. Detta är *Värnvägen* som leder till bana 33 nere vid Riksten.

Ur innehållet

Sveriges internationella åtagande i fredsbevarande syfte

Internationell närvaro i krigshärjade områden bidrar till att upprätthålla lugnet och säkerheten för civilbefolkningen.

4

Rapport från F 8 kamratförening

Christer Magnusson och Christer Lokind berättar om bärgningen av DC-trean

7

F 18 kamratförenings årsmöte den 26 april 2007

Ett fyrtiotal medlemmar deltog i mötet. Inga kontroversiella frågor fanns, utan mötet avklarades ganska snabbt.

10

Rapport från F 2 kamratförenings årsmöte

Beslut att lägga ned föreningen år 2009, samma år som föreningen fyller 60 år.

12

Möte med Ingmar Bergman

Gunnar Söderberg träffade Ingmar Bergman på Fårö och gjorde en intervju

14

F18 Kamratförening

Kontaktman

Gunnar Persson
Torpvägen 24A
147 63 Uttran
Tel 08-530 340 06
info@f18.se

Adressändringar och ekonomiska ärenden

Jan-Olaw Persson
Myntastigen 15
153 31 Järna
Tel 08-551 712 50
kassor@f18.se

F18-Kamraten

Ansvarig utgivare

Gunnar Persson

Redaktion

Lars-Eric Larsson
sekreterare@f18.se
Gunnar Söderberg
gunnarsod@telia.com
Saga och Jarl Åshage
ashage@bredband.net

Grafisk formgivning

Cobran Grafik
saga.ashage@swipnet.se

Omslagsfoto

Framsida: Tullinge Flygklubb
Baksida: Cobran Grafik

Tryck

KP-tryck, Karlskrona

Ordföranden har ordet

Gunnar Persson på besök i ett Jordanskt fältsjukhus. Detta är operationssalen.

Tidig vår med riktig försommar, det spricker ut och blommar som aldrig förr. Trädgården och naturen hinner inte riktigt med i omvandlingen. Frågan är om vi kan ställa om och riktigt njuta av den stundande sommaren för att ta oss an den kommande hösten och vintern.

PÅ SAMMA SÄTT som naturen fortsätter förändringen av Försvarsmakten. Vi får hoppas att det är kontrollerat och att alla berörda hinner med i skeendet. Planering och rekrytering för den Nordiska Bataljonen (NBG) pågår för fullt. En kraftsamling på de internationella insatserna görs och allvaret för NBG närmar sig med stormsteg.

GLÄDJANDE NOG KAN vi konstatera att regeringen i sin vårbudget avsatt 5 miljoner kronor till Flygvapenmuseet. Bidraget innebär att den

planerade utställningshallen med DC-3 och Catalina-affären kan genomföras och även skapa förutsättningar för andra utställningar. Anslaget till museet kommer också att höjas med ca 2 miljoner kronor.

I SKRIVANDE STUND har vi genomfört vårt årsmöte med cirka 30-talet deltagande medlemmar. Traditionsenlig ärtmiddag avslutade sammankomsten. Vår ekonomi är bra och vi ser fram emot det nya räkenskapsåret.

SAMTAL HAR FÖRTS med Riksten FriLuftsstad, PEAB och kommunen rörande vårt 35-projekt. För närvarande är alla helt överens om att ett minnesmärke skall placeras någonstans i anslutning till Villastaden. Finansieringen kommer att klaras ut i slutet av sommaren vilket känns särskilt betryggande då detta varit vårt största dilemma i projektet.

Avtal kommer förmodligen att under tecknas i juni.

LIZAS MÄSS KOMMER av allt att döma bli kvar i nuvarande form ytterligare ett antal år. Kamratföreningen är också fortsättningsvis lovad lokal enligt nuvarande avtal. Vi kommer därmed att bli kvar på F 18 gamla område (kanslihuset).

I DET NYETABLERADE café Gyldene Gripen (F 18 gamla matsalsbyggnad) finns att beskåda fotografier och allehanda föremål som vi äntligen har tillfört caféet. Vi kommer att tillföra ytterligare föremål och fotografier till lokalerna. Ta gärna en tur till och en kopp kaffe i caféet.

Väl mött

Gunnar Persson
Ordföranden

Sveriges internationella åtagande i fredsbevarande syfte

HMS Gävle lämnar Limassol

Fredsfrämjande insatser

Just nu arbetar cirka 1000 svenska män och kvinnor med att skapa en drägligare tillvaro och tryggare framtid för befolkningen i några av dagens oroshärddar. Uppgifterna varierar från övervakning av ett fredsavtal efterlevs till minröjning och hjälparbete.

Internationell närvaro i krigshärjade områden bidrar till att upprätthålla lugnet och säkerheten för civilbefolkningen. Genom civil och militär samverkan, hjälps man också åt i återuppbyggnaden av samhället.

Utlandsstyrkan är uppdelad i ett antal missioner på olika platser i världen. Varje mission tjänstgör i ett bestämt område och har ett bestämt uppdrag (mandat). I missionerna deltar också personal från andra länder.

Mandatet kan vara utfärdat av Förenta Nationerna (FN) eller av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

ISAF-fordon minsprängt

Terräng i Afghanistan. Notera taggtråden.

Text och bild Gunnar Persson

Night Hawk 07

Tillsammans med LSS/ TU JAS 39 deltar flygunderhållspersonal ur F 7 i övningen NIGHT HAWK 07 på Ålborg flygbas i Danmark.

Övningen är inriktad på att öva samverkan mellan olika flygstriidskrafter och markförband.

Tillsammans med JAS 39 C/D Gripen ur det svenska Flygvapnet deltar helikoptrar och C-130 Herkules från RAF samt danska F-16 och helikoptrar.

Det svenska deltagandet syftar främst till att utveckla och kvalitetssäkra ny taktik och stridsteknik som under hösten planeras att introduceras av TU JAS 39 vid våra insatsdivisioner.

Ett delmoment är att operationellt validera vår förmåga att med mindre resurser kunna genomföra begränsade flygoperationer under en begränsad tid utanför Sverige. Förbandet som är sammansatt av LSS och F 7 består totalt av 28 personer.

– En mycket lämplig övning som ger utrymme för erfarenhetsöverföringar och taktikutbyte. Bland annat genomförs CASCAP (Close Air Support-Combat Air Patrolling) i syfte att bevaka och skydda TLZ (Tactical Landing Zone) där C-130 Herkules genomför landning på sandstrand. I detta uppdrag nyttjas Gripens nya sensorer i kombination med precisionsvapen, enligt flygchefen vid TU JAS 39, övlt Peter Nilsson. Inledningsvis övar flygförband och markförband ett antal olika delmoment. Övningen avslutas med en större markoperativ insats där samtliga moment genomförs.

– Trots vissa begränsningar avseende flygverksamheten på grund av haveriet på Vidsel har deltagandet gett oss ovärderliga kunskaper inom förmågan att stödja markoperationer med stridsflyg. Här ges tillfälle att samöva med FAC (Forward Air Controllers) från Danmark, Tyskland och Storbritannien, enligt divisionschefen Hans Einerth. » Läs mer på www.lss.mil.se

Text Gunnar Persson

Övning med Hercules C-130

Intressant för vår del är den landningsövning som man gör med en brittisk C-130 Hercules på en sandstrand i Danmark i samband med övningen Hawk -07 i Danmark. Sverige deltar med förband ur F 21 och LSS.

Övningen skall ge kunskaper och färdigheter i utnyttjandet av CASCAP (Close Air Support- Combat Air Patrolling). Syftet är att genomföra skydd av landningszon TLZ (Tactical Landing Zone). Övningen genomförs först i ett antal delmoment för att avslutas i en större gemensam operation.

Här finns också övning för att genomföra ledning av insatser från marken för inriktning av Close Air Support. Deltagande FAC (Forward Air Controllers) kommer från Danmark, Tyskland och Storbritannien.

Foto: Stefan Thim/Försvarsmakten

C-130 Hercules övningslandar på sandstrand

F 18 Minimuseum

Café Gyldene Gripen

Gunnar Persson och Göte Blom tar en fikapaus

Nu finns det en början till ett museum om F 18. Min far, Nils Lagman, och jag har skannat in ca 300 negativ. Korten är tagna av Lennart Eliasson, som ansvarade för Fält 57 – Strängnäsbasen.

Det är många fina bilder från mitten av femtiotalet. Vi har skrivit ut ca 25 stycken, som Göte Blom och jag har monterat i ramar. Dessa bilder är nu uppsatta i Café Gyldene Gripen. Tyvärr har vi inte några bildtexter; där behövs det hjälp av er som var med på den aktiva tiden.

Vi har även skaffat en glasmonter där vi har placerat plastmodeller i skala 1/72 av J 22, J 28, J 34, J 35. Vi skulle behöva fler modeller som är F 18 märkta.

Vi saknar bl.a. SK 16, SK 50, SK 60, Tp 87 och TP 88.

Bilderna som vi har är endast från 50-talet så vi efterlyser bilder på flygplan och på F 18-området från 60- och 70-talet. Leta i era gömmor så att vi kan få ett mer komplett museum.

Museet är inte så stort i dagsläget men kan ju växa...

Har ni andra föremål t.ex. dekalmer, divisionsmärken som kan passa på ett F 18-museum hör av er.

Jag tycker att det är viktigt att visa hur F 18 såg ut när det fanns flygplan på flygplatsen och på femtiotalbilderna ser man att det gick att kombinera hus och flygplan på nära håll.

Museet (Caféet) har öppet måndag-torsdag 1200–1900, fredagar 1200–1800.

Besök museet och passa på att ta en fika hos Rikstens hundsportcenter som är snälla och upplåter lokal till F 18 kamratförenings museum.

Med vänlig hälsning

Thomas Lagman

webmaster för www.f18.se

tel. 08-7466648

Annons

Finns det någon som skulle ha möjlighet att hyra ut en garageplats till min veteranbil MGB Cab-70 i närheten av Tullinge, Tumba, Huddinge området?

Thomas Lagman

webmaster för www.f18.se

tel. 08-7466648

Nedskjutet

Bilden är från SFF:s bok *Svensk Flyghistoria under 1900-talet*

Detta är den DC 3:a som senare blev nedskjuten av ett ryskt flygplan

Det fpl som sköts ned var ursprungligen ett amerikanskt fpl under kriget. Köptes som charterfpl av ett svenskt bolag, gick sedan hos SAS, köptes av FV och byggdes om till signalspaningsfpl med beteckningen Tp 79 och individnummer 01

Rapport från F 8 kamratförening

Vårens fredagsträff den 11 maj omfattade, förutom lunch, en genomgång av rapporten om bärgningen av DC 3:an, det flygplan som sköts ned av sovjetiskt jaktflyg över Östersjön 1952.

Turerna i den historien är välkända för alla oss flygintresserade och många detaljer har underhand kompletterat bilden i och med Rysslands erkännande av nedskjutningen och den utmärkta utredning som gjordes 1981–82.

CHRISTER LOKIND INLEDDE med en redogörelse av Sovjets uppbyggnad av ett starkt luftförsvar under 50-talet (man sköt ned 11 fpl 1950–59 över Östersjön och Japanska sjön). För att få information etablerade vi signalspaning i Östersjön mot kommunikationer, radarstationer och flygburen utrustning.

Två DC 3 (01 och 02) byggdes om och utrustades för uppgiften; den ena sköts ned över internationellt vatten vid ett uppdrag den 13 juni 1952. Vädret i området var ganska dåligt med dimma och låga moln.

Trots en stor sökinsats med många fpl ur FV (som bekant sköts en Catalina ned i sammanhanget) och sex fartyg ur flottan hittade man ingenting.

EFTER DET RYSKA erkännandet av nedskjutningen 1991 "bjöd" man på viss kompletterande info som dock inte var tillräcklig för att lokalisera vrakplatsen. Det var först 2003 som en privat intressegrupp, där

Christer Lokind

bl. a Anders Jallai ingick, efter ett mycket omfattande arbete hittade platsen.

UTREDNINGENS HUVUDMAN, Christer Magnusson, berättade om bärgningen 2004, att detta är den första undersökning som gjorts av ett 50 år gammalt vrak, att den tog fyra år och varit mer omfattande och kunskapskrävande än man först trodde.

Vraket låg på så stort djup att man fick utnyttja fyra sorters robotar för den bottenundersökning som gjordes av ett område med 600 m radie.

Hösten 2003 hittade man ena vingen och 2004 delar av flygkroppen. Vid bärgningen deltog bl. a specialfartyget Belos och två min-

svepare. För att få upp flygkroppen någorlunda hel var man tvungen att frysa ned det dyga underlaget till -25 grader för att få en isplatta som kunde lyftas upp.

Från ett stort område runt platsen fiskade man många delar och fragment. Alla fynd togs sedan till Muskö, där detaljundersökningen tog vid. Man beräknade att 90–95 % bärgades, ett bra resultat.

Man konstaterade stora skador på planets vänstra sida kring motorinstallationen med bl.a. brand. bakom motorn. Fyra av 10 flytvästar saknas, liksom 5–6 fallskärmar av 9. Tre av 25 FRA-apparater saknas också. Fyra besättningsmän har återfunnits, fyra operatörer saknas fortfarande.

Christer Magnusson

Text och bild Gunnar Söderberg

F 18:s medlemmar framför Gula villan, F 1 kamratförenings klubbhus

Västerås flygmuseum och F 1 kamratförening

F 18 kamratförenings besök torsdagen den 10 maj 2007

Vi har gjort en utflykt till Västerås med besök hos F1 Kamratförening och på Västerås flygmuseum. Tolv medlemmar deltog. Tre av oss körde med eget fordon och vi andra nio fick plats i en för dagen inhyrd minibus. Vi startade från Tullinge kl. 08.00. Färden till Västerås gick genom ett vårgroent landskap och solen lyste på vår väg. När vi anlände till Västerås tog F1 kamratförening emot oss i "Gula villan", det hus inom gamla F1 område, som disponeras av F1 KF som klubbstuga. Skälet till att vi valt en torsdag som besöksdag, var att då har kamratföreningen öppet hus mellan klockan 1000 och 1300, i sin stuga. Då samlas 20–30 medlemmar för fika och gemytlig samvaro.

Vi hälsades välkomna av ordföranden, Roland Rehnbeck, som bjöd in till fikabordet. Det smakade verkligen gott efter åkturen från Tullinge. Efter kaffepausen samlades vi i ett konferensrum för en allmän ge-

nomgång av våra verksamheter och för att utbyta erfarenheter.

Roland började med att ge en allmän orientering om F1 KF och berättade bl.a. att "Gula villan" var den första byggnaden på F1. Vid flottiljens nedläggning 1983 fann man ingen användning för huset, som fick stå och förfalla tills föreningen Västerås flygande museum förvärvade det för 1 krona.

Idag disponerar kamratföreningen lokaler i huset och svarar för skötsel och underhåll. Runt rummets väggar finns fotografier och flygmodeller som påminner om den tidigare verksamheten vid flottiljen.

Ett rum innehåller ett bibliotek där allehanda litteratur om flygning kan studeras. Ett flygtekniskt fackbibliotek som ägs av Västerås flygande museum finns också att tillgå.

EFTER LUNCH PÅ Jonnys krog som ligger i grannskapet var det så dags att besöka Västerås flygmuseum där våra guider, Sören Hedberg och Nils-Olof Nilsson, tog emot oss.

Västerås flygmuseum som är inrymt i en av CVV gamla verkstads hangarer innehåller dels ett 20-tal luftvärdiga "flygande" museiflygplan samt ett 10-tal gamla svenska militära flygplan med kringutrustning. Varje år genomförs flygdagar med uppvisning av bl.a. de brukbara flygmaskinerna.

Museet förfogar också över några flygsimulatorer, J 35 Draken och Convair Metropolitan. Dessa går att "flyga" och den förevisning vi fick av Metropolitan-simulatorn var fantastisk. En verklig upplevelse att en simulator kan ge en så realistisk känsla av att vara i luften på riktigt. Ytterligare en simulator, DC 10, är under uppbyggnad. Våra kunniga och entusiastiska guider tog väl hand om oss och presenterade verksamheten på ett levande sätt. De timmar vi avsatt för besöket gick fort. Vid 15-tiden blev det dags att sätta punkt för en innehållsrik dag och påbörja hemresan.

Jan-Olav Persson

F 1 kamratförenings ordförande
Roland Rehnback

Besökande ur F 18 kamratförening

Aero Vodochody L 29 Delfin. Tvåsitsigt militär skol- och lätt attackjet. Flög första gången 1959. Serieproduktion från 1963. Över 3000 tillverkades. Ersattes av L 39 Albatross 1974

Gula villan var tredje divisionens flygtjänstbyggnad. Där fanns lokaler för stabstjänst och villan har även fungerat som radarverkstad.

Sista torsdagen i varje månad, utom sommarmånaderna, anordnas föredrag i samband med ärtmiddag. Föredragen dokumenteras på film.

En mycket stor samling av flygplansmodeller finns.

En dotterförening har bildats – *F1 kamratförenings veteraner*. Västerås kommun betalar viss ersättning varje gång man träffas eller har en utflykt.

Man anordnar flera studiebesök/utflykter varje år. Senaste målet var Skokloster.

F1 Kamratförening har f.n. 560 medlemmar.

Kamratföreningens hemsida:
home.swipnet.se/fl1-kamratforening

Lars-Eric Larsson

Imponerande museum, med både flygande och icke flygdugliga flygplan

F 18 kamratförenings årsmöte den 26 april 2007

Deltagarna på F 18 årsmöte samlade på Lizas mäss

Föreningens årsmöte hölls på övervåningen av Lizas mäss. Ett fyrtiotal medlemmar deltog i mötet. Inga kontroversiella frågor fanns, utan mötet avklarades ganska snabbt.

Revisorerna hade inga erinringar på skötsel av vår ekonomi. Kassör Jan-Olaw Persson redogjorde för det ekonomiska läget. Vår ekonomi är god, mycket beroende på att LSS i Uppsala ekonomiskt stöttar FV kamratföreningar. Vi har också fått många ekonomiska bidrag från kamratföreningens medlemmar.

Vår ordförande Gunnar Persson redogjorde för flytten av föreningens lokal från avd 6 (By 111) till kanslihuset, och att vi tillsvidare försöker bygga upp ett mindre museum med

samlingar, främst foton, på Gyldene Gripen, kaféet i matsalsbyggnaden. Ett önskemål är att vi medlemmar skulle kunna träffas där en bestämd dag en gång i månaden, eller kanske ändå oftare.

Vår hemsida på internet och vår tidning betyder mycket för kontakten med föreningens medlemmar.

Vi har fått en hel del nya medlemmar. För att föreningen ska kunna fortleva är det en stor fördel om vi kan få unga människor, som är intresserade av F 18 och kamratföreningen, att bli medlemmar.

Val av ordförande och styrelseledamöter.

Ordförande Gunnar Persson har ytterligare ett år kvar av mandatperioden.

Omval av ledamöterna:

Lars-Eric Larsson, Göte Blom, Nils Buskas och Thomas Lagman.

Ytterligare ett år kvar av mandatperioden har: Jan-Olaw Persson, Kjell Mårtensson och Sten Wiedling.

Styrelsens sammansättning:

Ordförande	Gunnar Persson
Vice ordf.	Sten Wiedling
Sekreterare	Lars-Eric Larsson
Kassör	Jan-Olaw Persson
Klubbmästare	Kjell Mårtensson
Ledamöter	Nils Buskas, Göte Blom Thomas Lagman
Suppleant	Jarl Åshage

Revisorer och revisorsuppleanter

Revisorer	Svea Nilsson Leif Ström (nyval)
Revisorsuppl	Kurt Jörgne (omval)

Valberedning

Sten Flodkvist, Harriet Danell och Kurt Arne Ericsson.
Samtliga omval.

Styrelsens konstituerande sammanträde

Från vänster: Kjell Mårtensson, Gunnar Persson, Sten Wiedling, Thomas Lagman, skynd Göte Blom, Nils Buskas, Jan-Olaw Persson samt bakom kameran Jarl Åshage

Ärter med fläsk, och pannkaka efter mötet

Ärtsoppa och pannkaka

Efter mötet serverades en mycket god ärtsoppa och delikata pannkakor. Vi fick då tillfälle att prata gamla minnen. Det blev mycket prat om ”kommer du ihåg...”, då vi mindes de gemensamma upplevelser vi haft på en plats där allt nu förändras. Det är då man på nytt påminns om bristen på fotografier från den aktiva tiden.

Vår äldste medlem Engelbrekt Carlsson passade på att fylla 93 år samma dag och gratulerades av de närvarande.

Familjen Sivebro och Svea Nilsson i en livlig diskussion

Engelbrekt Carlsson fyllde 93 år samma dag som årsmötet och fick gratulationer av de närvarande

Rapport från F 2 kamratförenings årsmöte

Kurt Jörgne, William Sivebro och Börje Chrona

F 2 kamratförening läggs ned

Inga av de yngre medlemmarna intresserade av styrelseuppdrag

F2 Kamratförening hade till den 19 maj inbjudit sina medlemmar till den traditionsenliga samlingen vid minnesstenen i Hägernäs och efterföljande årsmöte med middag. Trots det kalla och blåsiga vädret kunde ordförande William Sivebro, hälsa en grupp intresserade medlemmar välkomna.

MINNESSTENEN ÄR SEDAN ett par år flyttad från den tidigare platsen vid kanslihuset till strandkanten vid de nybyggda husen. Det är en bra plats, även om förstahandsönskemålet var den plats på den lilla udde, där skulpturen med det stiliserade seglet nu står.

VI UPPLEVDE EN värdig och fin ceremoni med varma minnesord av William, tyst minut för att hedra under

året avlidna medlemmar, diktläsning av Paul Eriksson, taptosignal på trumpet och framförande av "Den blomstertid nu kommer" på solotrumpet.

DELTAGARNA ÅTERSAMLADES senare i Kommunhuset i Roslags Näsby, där vi tillsammans med nyanlända medlemmar deltog i föreningens årsmöte.

Kamratföreningen läggs ned

Tråkigt nog blev det nödvändigt att fatta ett tragiskt beslut. Styrelsen hade redan vid förra årsmötet pekat på det förhållandet, att styrelseledamöterna suttit länge på sina poster, börjar bli till åren och vill därför lämna sina uppdrag om ett par år. Tyvärr har föreningen ingen kader av relativt unga medlemmar

som kan intresseras för styrelseuppdrag. Allt detta talar för att en diskussion om nedläggning av föreningen blir aktuell.

PROBLEMET TOGS UPP seriöst vid mötet och utmynnade i beslutet att lägga ned föreningen år 2009, samma år som föreningen fyller 65 år. Styrelsen förband sig att sitta kvar under perioden och sköta avvecklingen.

EFTER DEN FORMELLA delen av mötet var avslutad samlades deltagarna i husets restaurang för gemensam middag, historieberättande och dans.

Text och bild: Gunnar Söderberg

Minnesstund vid minnesstenen

Åhörare från flera kamratföreningar

Text och bild: Gunnar Söderberg

Möte med Ingmar Bergman

Efter Bungeacademiens årsmöte på Gotland i aug 2006, stannade jag kvar på ön ytterligare några dagar för att återbesöka en del platser. Söndagen den 27 aug var en regndisig dag och jag beslöt köra till Fårö, bl a för ett besök i öns kyrka, främst för att återknyta bekantskapen med Kutatavlan.

KYRKAN VAR NÄSTAN tom; endast ett par personer är där och när jag går in möter jag en man på utgång. Jag slänger en hastig blick på honom, han är lik Ingmar Bergman, men det kan väl ändå inte vara han. Men tänk ändå om, det skulle ju i så fall vara ett "once in a lifetime-tillfälle" som inte får missas. Jag vänder mig därför om, går fram till mannen och frågar: "är det möjligen Ingmar

Bergman"? Svaret kommer snabbt: "Ja, det är det". Jag hasplar snabbt ur mig att jag är en stor beundrare av hans filmer och böcker.

Han stannar till och tittar upp på mig, kanske anar han att jag verkligen är en filmälskare, och följer upp min fråga med kommentaren att han nu helt slutat göra film. Skriver du inte heller på något nytt manus? undrar jag, och får ett nekan- de svar. IB vänder sig om och intar viloläge med underarmarna mot raden av kyrkbänkar. Jag gör likadant. Han verkar vara upplagd för ett litet samtal och det slår mig plötsligt, att jag helt oplanerat hamnat i en position som många filmjournalist skulle avundas mig.

Under ett kort ögonblick funderar jag över vad jag skall prata med ho-

nom om. Det är många frågor kring hans filmer som jag skulle vilja ställa, men en inre varningsklocka säger mig att han under årens lopp nog hunnit tröttna på den typen frågor och det får bli ett vanligt vardagligt samtal.

Hur kom det sig att Du hamnade på Fårö?

– Jag skulle göra en dokumentär om New Foundland och letade efter liknande miljöer. Av en ljudtekniker fick jag tipset om miljön på Fårö. En Hkp-färd runt ön gjorde mig begestrad, jag kände direkt att här vill jag både arbeta och bo. Det var inte lätt att förvärva en tomt, men det gick så småningom. Man räknade kanske med att det kun-

de ligga framtida pengar i namnet Bergman.

Även god PR för ön?, undrar jag.

– Säkert var det även så. Jag fick tag på en bra arkitekt från södra Gotland. 'Berätta du hur du vill ha det, så ritas jag huset'. Det blev ett 50 m långt hus med alla de funktioner, jag önskade.

Håller Du Dig mest på Fårö?

– Ja, det gör jag, här lever jag nu ett lugnt liv, jag får hjälp bl a med att handla och det blir ganska få besök som jag gör på huvudön.

Vad gör Du nuförtiden?

Här berättar IB att han har ett mycket starkt och ganska brett musikintresse och ägnar mycket tid åt musiklyssnande. Han konstaterar att "Sebastian" nog är den stora favoriten, och vi är rörande överens om att gamle Bach platsar som en gigant i musikhistorien.

Han läser också mycket. På min fråga om författarfavoriter vill han inte ge några namn, utan säger att läsandet för närvarande har en tonvikt på religiös litteratur, för "Det bör ju vara så".

Här kan man spåra Bergmans uppväxt i ett prästhem och hans livslånga funderande över religiösa frågor. Förhållandet har också kommit fram i flera av hans filmer, t ex *Tystnaden*, *Såsom i en spegel* och *Nattvardsgästerna*, där han tar upp frågan om guds existens.

Om kyrkor

Vi har ju träffats i en kyrka och det är därför kanske inte så underligt att jag får frågan om jag brukar gå i kyrkor. Jag svarar att jag uppskattar den stilla, fina atmosfären i en kyrka och att jag är fascinerad av Gotlands gamla kyrkor. Vi konstaterar att det på sin tid rörde sig om en fantastisk satsning och en tävlan mellan socknarna, kanske skrytbyggen delvis. "Jo man kunde skryta på en tiden", är IB kommentar.

Jag berättar att jag tycker mycket om den lilla kyrkan i Hall, IB tyck-

Den välkända Kutatavlan är målad på en stor träskiva och skildrar en händelse på 1600-talet, där en grupp säljägare drev ut i Östersjön på ett stort isflak. Isflaket landade efter 14 dagar vid fastlandskusten

er bäst om Bunge kyrka, "den har vackra proportioner".

Vi talar också om den välkända Kutatavlan som hänger i Fårö kyrka och som är den direkta orsaken till mitt besök. Den är numera flyttad till en plats ganska högt upp på ena långväggen. Med den placeringen är det tyvärr svårt att se den och IB har vid lokala diskussioner sagt sitt, men det är kanske omtanke om tavlan som dikterat platsen.

Vänder intresset mot mig

På frågan om vad jag sysslar med berättar jag att jag arbetat i flygvapnet. Hans följdfrågor manar mig att berätta om Flygvapnet, F18 och Bunge skolan och kopplingarna till Gotland under årens lopp.

– Flygvapnet ja. Ni har ju inte mycket kvar nu.

Kommentaren görs i en ledsen ton. Det låter som om han verkligen beklagar förhållandet!

Fortsätter på nästa sida

Fårö kyrka

Ta bild av IB?

Innan vi avslutar vill jag ta ett par bilder, men är det lönt att ens fråga? Den allmänna uppfattningen har väl varit att IB i många situationer varit fotoskygg?

Jag ställer i alla fall frågan och får svaret "Visst får du det!" och tar ett par bilder i snabb följd.

Ett par längre in i kyrkan har observerat oss och tar fram en kamera. Här reagerar IB med frågan: "Skall dom fotografera oss?" Paret hör hans fråga skyndar sig svara att man bara vill fota ljuskronan i taket.

En av fördelarna med en digitalkamera är att man omedelbart kan visa upp den bild som tagits. Jag visar upp bilderna och IB berättar att han aldrig ägt en kamera, något som jag tycker är egendomligt med tanke på hans intresse för uppbyggnaden av bilderna i sina filmer.

När jag påpekar att han har en egen biografi i sitt hus, berättar han att han inte själv kör de filmer, han vill se; "Jag vill ju sitta och njuta!"

Tyvärr blir det inga filmvisningar för närvarande, den fru som brukar köra hans filmer är nämligen förhindrad.

Vi lämnar kyrkan

Vi går båda ut ur kyrkan. IB har besvär av en höft och stöder sig på en käpp. Trappsteget vid kyrkporten innebär lite extra besvär, men det reder upp sig

Samtalstonen har underhand blivit så avspänd och otvungen att jag nästan är frestad fråga om jag får följa honom hem och se hans 50 m-hus. Men det finns ju gränser för vad man kan tillåta sig när man står inför en nationalikon. Jag nöjer mig med att få ta ytterligare ett par bilder av honom utanför kyrkan, innan han sätter sig i bilen och kör iväg.

Själv står jag kvar en stund väl medveten om att ha mött en legend.

Svensk Koreamedalj

I samband med min tjänstgöring i den svenska övervakningskommissionen (NNSC) i Korea kunde jag konstatera att missionen var en av få utan egen medalj. De flesta missioner har en egen utformad medalj. Därför fanns det all anledning att låta tillverka en medalj i samband med 50-årsminnet av missionens tillkomst.

Det fanns ingen möjlighet att erhålla finansiering från Försvarsmakten eller Försvarsdepartementet för framtagning av medaljen. Frågan ställdes därför till representanter för våra svenska företag i Korea. Vi fick ett enormt gensvar och sponsrades så att vi inledningsvis kunde beställa de första 50 stycken medaljerna. Efterhand har ytterligare sponsring gjorts så att vi kan beställa fler medaljer samt sälja dem till ett kraftigt reducerat pris.

Den schweiziska delegationen har en medalj som tilldelas i samband med hemkomsten. Vi valde att ha samma färgkombination på bandet som den schweiziska.

Medaljens utformning, som framgår av bilden, är ganska lik den medalj som utdelades under perioden 1950–1953.

Du som har tjänstgjort i NNSC, Neutral Nations Supervisory Commission, delegationen och är intresserad av att köpa medaljen (bestående av medalj, miniatyr samt två

ribbor i ett snyggt etui) kan sända ansökan direkt till mig genom e-post eller på min adress enligt F 18-Kamraten. Medaljen kostar 150 kronor plus porto. Av ansökan skall framgå tjänstgöringsperiod samt befattning. Första medaljparaden ägde rum i Panmunjom januari 2004.

Bärandebestämmelser framgår av Försvarsmaktens uniformsreglemente. Delegater som varit placerade vid delegationen och tjänstgjort minst 90 dagar tilldelas NNSC missionsmedalj och medaljcertifikat. Efter ytterligare perioder med tjänstgöring i missionen erhölls en silversiffra att fästa på ribban.

Gunnar Persson

Stf Delegationschef 2003-2004

Studentbostäderna på F 18 (Riksten Friluftstad)

Redaktionen för F18-kamraten besökte Gamla F18 för några dagar sedan och träffade där Cathrine Eklund som arbetar på Riksten Friluftsstad AB, som är ett helägt dotterbolag till PEAB.

Redaktionen var nyfiken på vad som nu händer på vår gamla arbetsplats och frågorna var många.

Cathrine, som var assistent på STRILS vid nedläggningen och är dotter till Harry Ohlsson på värmecentralen, redovisade vilka som idag bor i de gamla ombyggda kasernerna.

RIKSTEN FRILUFTSSTAD HAR idag totalt 190 boende fördelade på 176 singelrum med eget kök/dusch/wc i de fem f.d. kasernerna 21–25. De första studenterna flyttade in under hösten 2001 efter ombyggnad. Hösten 2004 var den sista kasernen, by 25, klar för inflyttning. Även gamla Eva-gården är uppfräschad och har 14 rum, där 2 rum har gemensamt kök/badrum.

Så här är det att bo på F 18

Intervju med studerande Agnieszka Woronin

Den 30 maj 2007 träffade vi Agnieszka Woronin vid ett möte på "Gyldene Gripen". Agnieszka är 22 år, student och bor i en av de studentlägenheter som iordningstälts på "gamla F18". Hon hittade lägenheten via internet och det var inte så lång väntetid på ett rum där. Hon trivs bra med sin studentlägenhet som idag är en av de mindre på 20 kvm, men eftersom hon ska flytta ihop med sin pojkvän har hon fr. o. m. den 1 juli fått kontrakt på en större lägenhet på 50 kvm. Hon har låtit kopplat in bredband via Telia vilket är ett måste när man studerar. Förutom lägenheterna finns i varje hus ett allrum med TV.

Hon läser första året av fyra på KTH och LHS i Stockholm. En linje, där hon när hon blir färdig, kan

Detta studentrum är på 25 kvm

De flesta studenter kommer från Södertörns Högskola, men där finns även några från KTH och lärarhögskolan i Stockholm.

Södertörns högskola har reserverat "Eva-Gården" och ytterligare 65 möblerade singelrum för utbytesstudenterna. Dessa kommer från Spanien, Frankrike, Tyskland, USA, Kina och Sydafrika. Övriga studenter kommer från hela Sverige.

FÖR ATT FÅ BO I något av studentrummen krävs att man studerar ak-

tivt med minst 7.5 poäng per termin vid någon högskola eller universitet i Stockholmsområdet.

Hyran varierar från 2800 kr/mån för de minsta lägenheterna på ca 20 kvm. De större lägenheterna är på 2 rok på ca 50 kvm, och kostar 4 600 kr/mån. I hyran ingår värme/vatten och el.

Varje studenthus har också ett samlingsrum med TV och pentry. Husen har också en egen tvättstuga samt cykel och lägenhetsförråd.

välja mellan att bli ingenjör eller lärare. Hennes huvudsakliga inriktning är matte och fysik. När vi träffade Agnieszka berättade hon, att hon i dagsläget närmaste slagit läraryrket ur hågen. Hon har kommit till insikt om att hon nog inte har tålamod att undervisa elever, som kanske inte har samma intresse av matte som hon har själv.

Agnieszka brinner för matematik och tycker det är ett roligt ämne.

DET HON INTE tycker är så roligt, är de nuvarande bussförbindelserna mellan F 18 och Tullinge station. Bussarna går bara två gånger i timmen på vardagar och en gång i timmen sön- och helgdagar. Ett eget körkort står därför högt på önskelistan, då hon på så sätt blir mindre beroende av att passa bussav-

Agnieszka Woronin

gångar. Efter hand som utbyggnaden sker och vägarbeten blir klara kommer också kollektivtrafiken att förbättras.

Flygverkstaden finns ej mer

Avd 6, flygverkstaden, när den var aktiv. Första divisionens platta i förgrunden.

Foto: Gunnar Söderberg

Flygverkstaden, avdelning 6, är riven

Nils Buskas berättar minnen för Lars-Eric Larsson

Byggnaden var uppbyggd i tegel med rullande hangarportar i trä och fribärande takkonstruktion. Dagsljus kom även från flera takfönster (stora lanterniner); till god hjälp om avbrott i elförsörjningen uppstod. Invändigt var byggnadens golv i trä.

Träggolv ansågs enligt dåtida normer vara bättre än andra material för känsligare delar och verktyg (delar som kunde falla ner på golvet). Efter hand kom andra krav på golv genom tyngre flygplan och med tanke på brandsäkerhet. Golvet lades om till betong.

Verkstadsarbetet var pressat i tid. Flygplan och materiel måste ut i produktionen så snart som möjligt.

I byggnaden fanns:

Monteringshall, verkstad för måleri, plåtbearbetning, svets och smide, skärande bearbetning med svarvar och fräsmaskiner, propellerbearbetning, elektronik och instrument och ett centralförråd. Vidare kontorslokaler, matsalar och omklädningsrum för personalen. Samt chefen för flottiljen innan kanslihuset uppfördes. Personalstyrkan var militär-, civilmilitär, och civila. Både manliga och kvinnliga.

Verkstadsarbete har utförts på många flygplanstyper under åren.

Såsom J 22, J 28, J 34, J 35, SK 12, SK 14, SK 16, SK 50 och SK 60.

Även andra förekom såsom B 17 och B 18. Alla slag av arbeten utfördes, exempelvis reparation och genomgång av motor- och vapensystem. Gångtids- och säkerhetskontroller. Efterhand blev verkstadsbehovet så stort att det behövdes behov om ytterligare en byggnad. Hangar 81 byggdes (norra delen).

Flygvapnets verkstäder, CVA Arboga, CVV Västerås, CVM Malmslätt och FC var huvud- och styrande verkstäder för alla flottiljverkstäder, material, utrustning och tekniska order m.m.

Efter F 18:s nedläggning till Flygvapnets Södertörnsskolor kom verkstaden att om disponeras till annan verksamhet: Bilverkstad, flygfältstropp, intendenturförråd, frivilligavdelningen och lokalvården.

Slutligen vid F18:s nedläggning år 1986 kom platschefen med personal från F 18 att tillhöra F 13 och senare fick F 16 avsluta verksamheten.

Här rivs sexan

Bilden tagen på ungefär samma ställe som den översta

Telefonsamtalet

Hej!
– Vad gör du nu för tiden?

Birgitta Granberg

Började vid marinen. Till F18 1976. Först kort period vid SkrivC, därefter budgetdetaljen. Från 1984 10 år vid FDC (Försvarets data-central) som senare gick upp i VM-data. 1984 över till Högkvarteret. Gick i pension 2001.

”Under F18-åren arbetade jag huvudsakligen med budget och analys-uppföljning tillsammans med Sven Schaffer. Det var under datateknikens stenålder och vi fick kommunicera med den centrala datorn i Karlstad för att få budgetplanering och kostnadsutfall utskrivna på stora datalistor.

Jag engagerade mig också som kassör i Kamratföreningen från starten 1984 till 1992. 1994 övergick jag till Högkvarteret. Redan första dagen mötte jag fyra gamla FV-medarbetare och kände mig därmed hemma direkt. Arbetade där fram till 2001, då jag gick i pension.

Under de senaste åren har jag odlat mitt konstintresse, främst genom att måla egna tavlor och har även på nära håll följt arkeologiska utgrävningar på Gotland.

Tiden vid F18 minns jag som den bästa under mina yrkesverksamma år. Där upplevde jag en härlig fin gemenskap och en mycket bra kamratanda.

Kurt Jörgne

Började 1942 som signalvolontär vid F12 i Kalmar, fsig 1945. Uoffutb i Västerås 1948-49, därefter F17, flygtj T 18B. Radarutb 1947 Deltog i utprovning av rrstn PS-41 T, lånades 1952 ut till FRAS, F2 för två veckors utb av skolans lärare på den stationen. Blev kvar vid F2 i 22 år som kurschef och lärare vid FRAS, senare STRILS. Deltog i utprovningen av TAST-anläggningen. Till F18 1974. Gick i pension 1985.

”Vid F18 var jag under alla år knuten till STRILS avd L och utbildade som kurschef och lärare befattningshavare på alla nivåer från vpl radarobservatörer till höga officerare. Vi hade en positiv, fin arbetsstämning och ett bra kamratskap vid avd L med en omväxlande, intressant och utvecklande tjänstgöring i den moderna, fräscha arbetsmiljö, vi fick i nya STRILS-byggnaden.

Efter pensioneringen 1985 blev jag kvar som konsult vid systemutprovning och utbildning av personal för Rrgc T. Efter den perioden blev jag ”banktjänsteman” vid Östgötabanken under några år. Vi var som mest 8st FV-pensionärer som i egenskap av ”Grågossar” skötte bankens interna och externa affärer Här mötte jag de gamla kamraterna från F18, Bengt Nyman, Bror-Erik Drott, Sven-Holger Andersson och Göte Carlsson (”Mulle”); en härlig tid, helt utan ansvar.

Under senare år har jag bl. a ägnat mig åt träslöjd (ett stort intresse) och F2 Kamratförening, där jag fortfarande är sekreterare; en bra länk till tidigare tjänstoch kamrater. En dotter i England genererar täta Engelsbesök.

Utvecklingen går framåt

Cockpit i Thulin G.
Fpl var i tjänst hos
marinen 1917–1921

Cockpit i J 35 Draken